

— Aztán megszöktem a regimenttől.

— Meg-e? — kérde a mulatók szószólója, közelebb lépve Pistához és keményen a szeme közé nézve, mintha lelkében akarna olvasni. Hát aztán igaz-e az, a mit az úr mond?

— Igaz.

A betyár kiérezte Pista hangjából és látta bánatos arcából, hogy igazat szól.

— Akkor hát üljön az úr ide közénk. Ide való. Isten éltesse!

Pista a szegény legények közé ült és mindnyájan koccintottak vele. Aztán megint rágyújtottak a nótára.

Hajnal hasadtakor nyolc szegény legény hagyta el a csárdát. Vigán voltak valamennyien, csak egy volt köztük szomorú; lobogó inge újjával folyton szemeit törülgette, az öreg betyár meg oda-oda nyújtotta neki a kulacsát:

— Húzz egyet ebből, Sulyok Pista, majd ez megvigasztal. — Aztán dörögve hozzá tette: Ha fölakasztanak, tudom, úgy sem iszol több papramorgót.

(Folytatása következik.)

Képeinkhez.

A világ legnagyobb rév-kompja.

A gőz- vagy rév-kompok konstrukciója újabb időben valóban folyton-folyvást nagyobb méreket ölt. Az ilyen kompok feladata, az olyan folyók vagy tavak partjai közt, melyek híd által nem köthetők össze, a vaspálya összeköttetést lehetővé tenni. Jelenleg már olyan tökélyre vitték a rév-kompok építését, hogy egész vonatokat az összes teherrel a legnagyobb könnyedséggel lehet — a legszélesebb vízi úton is — az egyik partról a másikra átszállítani. Az ezen a téren mutatkozó nagyszerű haladást legjobban illusztrálja a Central Pacific Company által építettett „Solano” nevű gőz-komp, mely a torkolata közelében úgyszólván tóvá bővülő Sacramento, California főfolyója, s a San-Francisco-öböl egyik éjszaki folytatása, a S. Pablo-öböl közt a közlekedést fentartja. Ez az óriási jármű Port Costa és Benicia, California egykori fővárosa közt közvetíti az átkelést, s ennél fogva fontos részét képezi azon vonalnak, mely Sacramento városát a déli Pacific-vaspálya kiinduló pontját, San-Franciscóval, California legjelentékenyebb kereskedő városával összeköti. A 72,000 mázsás tonna-tartalmú komp megrakodva 2 méternyi mélyen jár; a fedélzet hosszúsága 129₂₃ méter, szélessége a közepén 35₃₅ méter. A két, egyenkint 9₁₄ méter átmérőjű hajókerék mindegyikére 14 lapát van alkalmazva. A kezelhetőség megkönnyítése céljából mind egyik kereket, egyiket a másiktól függetlenül, két 2000 lóerejű függélyes balancirozó gőzgép mozgatja. A gőzgépek hengerének átmérője 1₈₀ méter. A gépek a hajó hossz tengelyével párhuzamosan egymás mögött állnak, úgy, hogy mind a két oldalon a kettős vágányhoz szükséges tér szabadon marad. E szerint összesen négy vágány van a járművön, melyeken 48 terhes kocsis gőzmozdonnyal együtt, ill. 24 személyszállító kocsis (az amerikai vaspályák személyszállító kocsijai tudvaleg sokkal hosszabbak, mint a mieink) fér el egyszerre. A járművet mind a két végén egy-egy 5₆₀ m. hosszú és 1₆₇ m. széles kormánylapát igazgatja. A kormánylapátokat két egymástól függetlenül működő gőzgép hidraulikus prések közvetítésével hozza mozgásba. A kikötésnél használt 50₆₀ m. hosszú, 3000 mázsás nehéz horgonyokat szintén hidraulikus prések emelik föl és bocsátják le.

Az írói és művészi kör kirándulása.

(Képpel az 564. és 565. lapon.)

„Jobb később, mint soha”, tartja egy francia közmondás, s mi azt hisszük, hogy az a kirándulás, melyben az írók és művészek köre a felföld egy részét három nap alatt keresztül nyargalta, sokkal nagyobb fontossággal bír mindazon helyekre, melyeket érintettek, semhogy most már késő lenne annak adatait átadni a történelem számára. Mint olvasóink láthatják, lapunkat e kiránduláson művész képviselte, ki megrögzíté azt, mit a gyors élvezetben hamarosan elfeledett volna az emlékezet. A mit

mert egyhangú s egyoldalú nem volt. De a sztárnyai ismerkedési hajnal aztán bebizonyította, hogy ha nem is mind író és művész, a ki jelen van, de nagyon együvé való, kedélyes, vig, szellemes társaság, mely nem veti meg a jó adomát azért, mert régi, s nem becsüli túl a rosszat, bátor új; s bír érzékkel mindazon bámulatos látványok iránt, a melyek úton, útfélen föl-föltárltak.

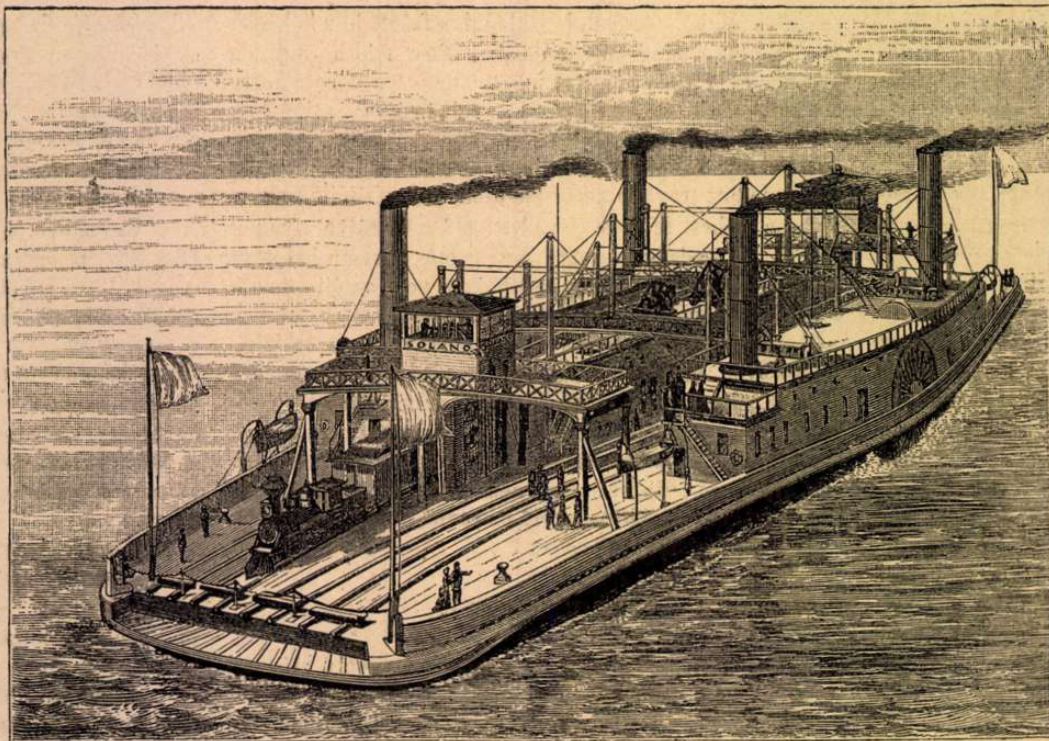
Onnan Aggtelekre mentek kocsin, s képünk az aggteleki barlangnak „Mennyország” részletét, és a barlang bejárója előtt föllállított sátrat mutatja, hol vig cigány muzsikaszónál, barátságos pohárkocintások között pihenték ki a barlangjárás elragadó élvezetének nem kis mértékben érezhető fáradságát.

Az aggteleki barlang nyújtotta élvezet nagyon hasonlított ahhoz, a mit egy szép, bájos, de rendkívül kacér asszony, bármennyire igaz és meleg legyen különben a szíve, udvarlójával elkövet. Megvárakoztatja jég hideg időben órák hosszat, rábiz roppant földadatokat, a miket csak átfutó mosolylyal hálál meg, esetleg szemébe mondja, hogy nem szereti, soha sem is szeretne, de ne is remélje, mert hiába minden gyötrődése, — aztán midőn már teljesen kipróbálta emberét, részesíti a nagy boldogságban, s hozzá megyen hűséges, szerető feleségnek. Bizony Baradla próbára tette a türelmet. Az igaz, hogy a barlang nem is volt oka mindennek. Megelőzőleg roppant esőzések voltak, s a barlang csurgott mindenütt, a kövek közébe fészkelődött sarat fölolvastotta agyaggá, a mi lehúzta a pesti népség járatlanságából megmagyarázható szeszűl nagyon rossz helyen használt cipőket. De a köből összezsúpdögött kalapáló orgona, a bűgő kökört, a — szinte mondhatnók — gót stílusú templom, bőven kárpótolt mindent szenvedésért, a melyeknek elviselésében, közbevetőleg mondva, a hölgyek igazi hősiességet vittek végbe. S különösen az új ág, melynek tiszta fehér cseppköve az előbbi látványok zordságával bájos ellentétű derűt képviseltek, búvólte el a társaságnak egészen odáig is kitaró tagjait.

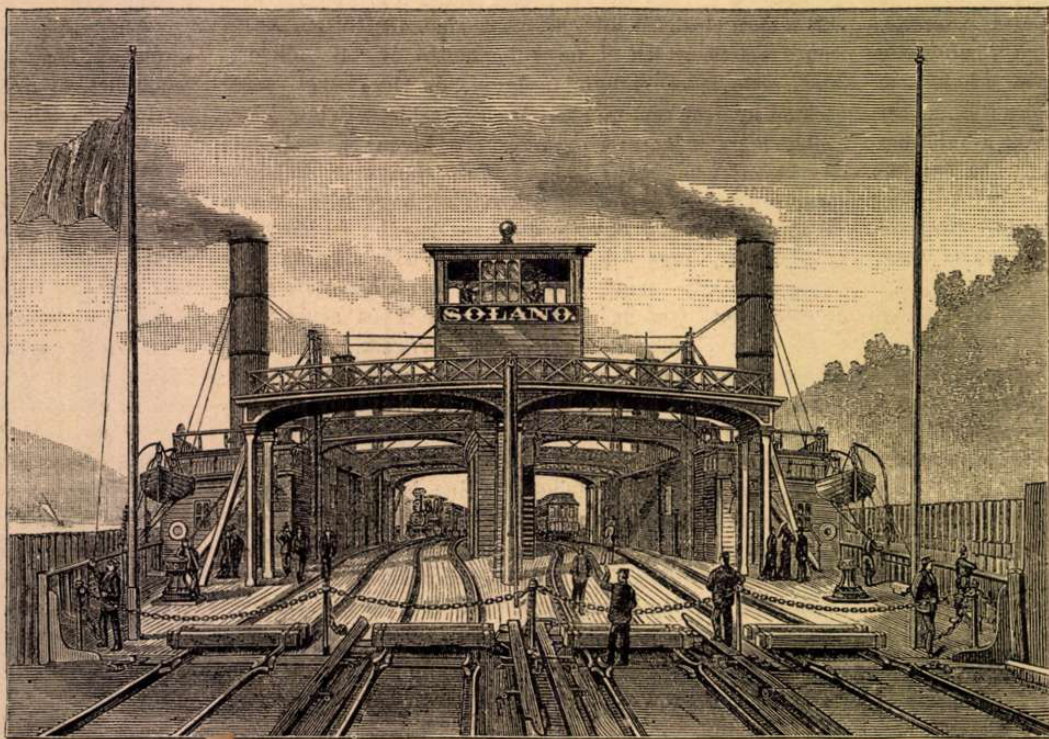
Majd Rozsnyóra érkeztek, a hol, mint a piei diadalkapu mutatja, egy óriási tartózkodásuk alatt olyan oszonnit kaptak, minőre számítani is alig lehetett, szívessebben, magyarságban, mosolygásban, — hiszen csupa fiatal szép lány szolgált föl, — gazdag oszonnát, mely úgy integet felénk az egész körűt emlékei közül, mint egy hervadhatlan kedves virágbokréta. Azután tovább haladtak Dobosinának; világ csodáját, a jégbarlangot toll le nem írhatja, képzelet el nem képzelheti, annyira nagyszerű, oly megragadó, oly főséges.

Talán sehol sem látszott meg annyira a társaság művészi, írói, szóval könnyű, vidor jellege, mint e bámulatos barlangban. Azt hihették volna, hogy mindenki óráig fog bámulni, oh! — ozi, sáptozni, hogy

milyen nagyszerű, mennyire főséges minden! Szó sem volt róla. Rövid negyed óra alatt keresztül futották a barlangot; láttak mindent, élveztek mindent, s ha meg nem értettek is mindent, de mindent fölfogtak ruganyos kedélyükben. Azzal pedig nem hagyták magukat elnyomni a látvány nyomasztóan főséges volta által, de fölébe keveredtek, s mint művészekhez illik, azzal akartak mindent tökéletesíteni, hogy rámutattak rendeltetésére; a gömbölyű barlangban fölzendült érces erejű olvasztóan lágy karban e dal, a kisebb fülkékben lugasok mögött a magnézium fényével idézett gyémántgyöngyözt a jégoszlopok áttetsző anyagára s a nagy teremben, melynek egyik szögletét szép kupolájú domb foglalta el, síkján előbb vig tánca kerekedtek, majd dombjára fölűszva azon leszállkáltak a nők félénk sikolyai között, s míg más társaságok rendes sorsa, hogy a bámulattól épp annyira elra-

Solano, a világ legnagyobb rév-kompja.

A vasúti vonat beérkezése a rév-kompba.

megrájozt, természetesen ezredrészét sem képezi mind annak, mi az ón, az ecset remeklését megérdemelte volna. De ilyen volt legelsőnek az a kedves szép fekvésű kasztyó, hol szinte páratlan módon élvezte a társaság egy derék magyar családnak, a Radvánszky családnak vendégszeretétét. Kora hajnalban ért oda a társaság, s — hajnalban! — hamisítatlan zamatos tokaji bor mellett élteté Felső-Magyarország hazafias lakosságát.

A hosszú, fárasztó, kimerítő éji út után rendkívül jól esett a rövid ideig tartó kocsizás, az ozondús, üde hajnali szellő kényeztető enyelgésében, s e reggeli különösen arra szolgált előnyösen, hogy a társaság tagjai megismerkedjenek — egymással. Az elutazás sürgésében, forgásában ezt nem tehették, az úton még kevésbé, és szükség volt rá kétségtelenül, mert a társaság tagjai nem mind voltak írók és művészek, a mi csak azért szerencse,

gadtatva, mind a jégtől fázkódva hagyják oda a csodabarlangot, ezek neki pirultak, sokkal vidámabban, mint valaha, rózsás arccal, lelkesen jöttek ki a barlangból, s zengett rá költeményt, toasztot, ujságcikket, — ki hogyan.

Képünk azt a részletet ábrázolja, melyet vízesésnek neveznek arról, hogy valóban egy tökéletes, hófehér, átlátszó, jéggefagyott vízesést képez. Középső képünk a szepesi városok egyik legesinosabbikát, Felkát ábrázolja csinos tornyával, módos házaival, melyek mögött mint az ősz titánok magasodnak égnek a havashegyek, Tatra büszke ormai, a melyek túlnyúlnak a felhőkön, s nagyszerűségükkel a földbe gyökereztetik a bámészodó, ámuló alföldi ember lábait.

Kalakaua.

Kalakaua Dávid király kétségkívül egyike azon legérdekesebb uralkodóknak, kik valaha Európában megfordultak. Mielőtt szeme elé kapta volna a mi világ-részünk kritizáló közönsége, várta őt azzal a meggyőződéssel, hogy a felséges hawaii (tulajdonképpen *hawaii*) aligha nem valami vad férfiú, a ki ugyan már nem eszik emberhúst, de még sohasem emlékszik rá vissza, hogy ennek vagy annak az európainak a jó piros húsa milyen zamatos, erőteljes, édeskés mulatságot adott; s palotája alól bizonyára epedve vágyik ősei gyékénysátra alá.

S a kik ilyennek gondolták e széles vállú, vastag ajkú, s némileg semita kinézésű uralkodót, azok eleve is nagyon esalatkoztak benne, mert az ő első föllépése Londonban olyan correect volt, ott mondott köszöntője annyira művelt és intelligens, egész magaviselete, angolos műveltsége oly kifogástalan, hogy mindenki abban a meggyőződésben élt, hogy nagyon csalódott benne, s úgy magában bocsánatot is kért talán tőle mindazon pikáns föltevésért, melylyel személyét körülövezte. S így egyszerre sarkán fordult a közvélemény s elfogadta Kalakauát a legmagasabb európai színvonalon álló uralkodónak. Ismét, és nagyon csalódtak a másik túlzásba esők. Mert Kalakaua bizony nem bírta magáról levétközni eredetiségének korlátlan szabadságszeretétét, mely bármennyire dícséretes legyen, a mi európai szokásainkkal gyakran jó ellenkezésbe. Ezt bizonyítja egyik bécsi kalandja, mely ugyancsak fokozta azt az érdekességet, mit a suttagó hír köréje vont. E kaland különben elég ártatlan volna s abból áll, hogy a dícsőségesen uralkodó Honolulu királya elment egy nem éppen előnyös hírben álló táncterembe, ott egy angolul beszélő, de nem-lady-hölgygel megismerkedett, vele a közönség nagy mulatságára többször vigan táncra kerekedett, s ott maradt a táncteremben reggelig. Az uralkodó itt minden tekintetben igen nagy ártalmára vált Dávid úrnak.

Utazásának célja részben az volt, hogy Európa intézményeit és népeinek műveltségét tanulmányozza, részben, hogy Hawaii gyér lakosságát munkás erők toborzásával megsza- porítsa.

Zmertych Iván.

Egyikét a legkitartóbb, legfáradhatlanabb, legszívósabb sportsmaneknek, Zmertych Ivánt mutatjuk be jelen számunkban olvasóinknak. A mit testi erő, hosszas, edző gyakorlat után eredményül föl tudott mutatni az újabban ismét neki lendült sport terén, azt Zmertych egymaga olyan sokban képes fölmutatni, hogy egész Európa minden sportsmané méltán foglalkozik vele. Még élénk emlékezetünkben van az a bravúr, mit tavaly fölmutatott, midőn Londonból Budapestig, leszámítva a kikerülhetetlen, s fölötte rövid pihenőket, szinte egyhuzomban jött velocipéden. Most még nagyobb dolgot vitt végbe: gyalog tette meg az utat Párisból Budapestig. Hosszú gyakorlat kellett hozzá, hogy ez út megtételére képessé tegye izmait, tüdejét, kitartását, de Zmertych Londonban töltve egy néhány esztendő, nemcsak hogy az ottani legmagasabb fokú sport-klubokban volt alkalma magát gyakorolnia, de tényleg beutazta gyalog szerrel már előbb egész Angliát és Skóciát.

Julius 10-én indult Párisból, s augusztus 7-én délelőtt ért haza Budapestre. Az út, a mit megtőn, ezeröttszázharminc kilométer, melyet huszonnyolc nap és három óra alatt

KALAKAUA.

gyalogolt végig. Maga kitűnő színben és kondicióban van. A fáradtság nem vett rajta erőt legkevésbé sem, mert a hol éjjeli pihenőt tartott, ott mindenütt jól megfürdött edző hideg vízben, s ez újra fölfrísíté, s kiegészíté izmainak acélosságát. Egy baja azonban mégis történt: ballába sarkán támadt egy hólyag, mely bár fájdalmas volt, őt a gyaloglásban meg nem akadályozta. — Üti

ZMERTYCH IVÁN.

készletének előállításában természetesen nagy gondot fordított arra, hogy csak a legszükségesebbet és legkönnyebbet vigye magával. E bagázsia a következőkből áll: selyem ing, hosszú selyem harisnya, rövid angol turista-nadrág, angol parafa-sisak és kivágott sarkatlan borjubőr cipő. Hátán vízálló tarsoly, s ebben selyem fehérneműi, toilette-szerei és a szükséges térképek. Egy másik kaucuk-táskában esőköponyege és kaucuk lábszárvédői. Kezében erős bot. Bár cipője a leg- erősebb bőr, a talp mégis kilyukadt a roppant gyaloglásban.

Pihenő.

(Képpel az 556. és 557. lapon.)

A juhász most nem megy a számaron, de azért, hogy Petőfinék is igaza legyen, mégis földig ér a lába. Űli az ő mindennapi ünnepnapját, s mialatt birkáit a faluba hajtóban megállítja még egy harapásra, maga meg domboldalra ereszkedik, s pipál. Az ábrázata egyáltalán nem azt fejezi ki, mintha valami nagy fáradságot kellene elmulasztania csöndes vesztég maradása által, sőt ellenkezőleg, folytatja azt a semmittevést, melynek az ő mesterségében birka-örzés a neve, s neki eresztve terjedelempre szűk, de nyúlónak egészen az égig fölcsapó képzeletét, aztán csinálja a népdalokat, vagy legalább szolgáltatja a tárgyat azoknak, kik a nótázáshoz talán jobban értenek, mint ő. Elképzelheti a maga apró, gömbölyű szeretőjét, Marcsát vagy Julist, tündérkisasszonynak, a ki valami rettenetes nehéz vár legbenső udvarában őriznek marcona fegyveres alakok attól, nehogy valahogy lemenjen a völgybe, a hol az ő hívséges „embőre“ a Pali vagy a Miska akarja ölelni szerelmes kebelére. (Mert hát akármit képzeljen is a juhász a világbéli nagy boldogságokról, magának jobb hivatalt a juhászságnál el nem tud képzelni, — legföljebb a juhászkutyáét, de azt sem ingyen, hanem valakiért, s csak egy-két hétre.) Hát a Marcsa sír, s nem tud kimenni; föl néz az égre, s minthogy az „embőre“ is valószínűleg azt teszi, ott találkozik a tekintetük, a miből a legény gyors észszel érti meg, hogy baj van. Nosza lóra ül, s kezébe kapja fényes acélú fokosát, — számarból mese bűvölése mért ne alkothatna lovat, ha olyankor a birkafogó ölmos, kampós bot is fokos? — s vágat be a várba. A sok marcona harcos között szétvág, s ők hullanak mint a kéve. Az első sorokban már egy sem tudott megállni a maga talpán, a hátsókra meg úgy rávetette a tüzes szemeit, hogy azok meg sem mozdultak ijedtökben, beugrat az udvar közepébe, a szép királykisasszonyt, — alább nem lehet, — mint a hímes-tojást, olyan gyöngéden kapja derékon, magához emeli, útközben meg is esőkolja egy kicsit, de esattanósan, azzal fokosából csillagot forgat a feje körül, — s kiugrat a rideg, kegyetlen mostoha apa nehéz kastélyából, hogy egyenesen a maga palotájába... vágott füllü kutyája pedig megunt a sok szolgálást, s egy-egy vakantással figyelmezteti gazdáját, hogy ideje volna már haza menni; a juhász vissza jó a földre, az az föllál a földről, türelmes számarának ad egy gyöngéd pofot, hogy miért nem harci mén, a birkák közé oda vágja a botját, mintha nehéz zsoldosok volnának, de azért a szeretőjét, a ki ott várja a falu végibe, olyan esattanósan esőkolja meg, mintha igazán — királykisasszony volna.

A palicsi fürdő.

(Képpel az 560. lapon.)

Jókai írta egyszer, hogy olyan mézzel-tejjel folyó Kanaán nincs az egész világon, mint Magyarország. Nagy igaza volt. Csak egy kissé körül kell tekintenünk, hogy áldogassuk az Alföld zsiros földjét, a Duna vidékének termő talaját, a fölvidéket bányáival, Erdélyt svájci vidékeivel, Érmelléket, Rusztot borával, s majdnem minden egyes vidékét szép hazánknak teliden teli mindenféle elképzelhető fürdőivel. Bárhova üssön itt a Mózes botja, üde, egészséget adó forrás buggyan a sziklából, a mely hozzá még nem is szikla, hanem arany kalászszal ékes rónaság. De azért a nép mégis szegény, s igen nagy megerőltetés kellene ahhoz: elhitetni, hogy ez az ország gazdag. Miért van ez így? Szerke-széljél rugná e parányi

A sztárnyai kastély.
Az aggteleki barlang.

A rozsn
AZ IRÓI ÉS MŰVÉSZ

Természet után raj

Lakoma az aggteleki barlang szája előtt.

A dobsinai jégbarlang „vizesése.”

a.
diadalkapu.

KÖR KIRÁNDULÁSA.

ta Szemlér Mihály.